

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. X. De His, qui filios occiderunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

solutè, & sine conditione, baptizari sinunt, simpliciter sunt irregulares, ut ad Ecclesiasticos Ordines nullâ ratione promoveri possint, c. *Confirmandum*. 65. *dis. 50.* ubi *Gl. V. Rebaptizati*. id explicat de scienter rebaptizatis, c. *Apros*. 3. *dis. 98. c. Qui in qualibet*. 10. *caus. 1. q. 7. c. Eos*. 118. *dis. 4. de consecr.* Est autem probabilius, hanc irregularitatem, quæ oritur ex baptismo iterato, non incurrì ab ignorantibus se jam esse baptizatos, modò non sit ignorantia crassa, seu culpabilis, sed iusta, & probabilis, *Navarr. in Man.* c. 27. n. 146. *Covarr. in Clement. Si furiosus in velle*. 1. p. n. 8. *Diaz. cit. c. 15. §. Invocantur. lit. C. Suar. dis. 42. de censur. sec. 1. n. 1. Laym. cit. c. 2. n. 21.* Ratio est: tum quia hæc irregularitas imponitur propter delictum; ergo ubi nullum est delictum, sive culpa, nulla erit irregularitas; tum quia propriè loquendo, non censetur iteratum, quod nescitur esse factum, c. *Solemnitates*. 16. *dis. 1. de consecr.* tum quia hæc irregularitas, cum sit pœna, non incurritur sine peccato, etsi aliàs aliquando irregularitas sine culpa contrahatur. Non obstat, quòd in *cit. c. Qui in qualibet* dicitur, qui in qualibet ætate alibi, quàm in Ecclesia baptizati, aut rebaptizati sunt, ad Ecclesiasticam militiam profus non permittuntur accedere. Ex quo colligi videtur, quòd etiam infantes rebaptizati irregularitatem contrahant. Nam ut explicat *Gl. ibid. V. Etate*, ibi sermo est de ætate discreta, sive doli capace, ut etiam colligitur ex verbis sequentibus: nam aliàs parvulos ab hæreticis baptizatos, si adulti conversi fuerint ad Ecclesiam, ad Ordines promoveri posse, habetur in *c. Placuit*. 3. *et c. seq. caus. 1. q. 4.* Non obstat etiam, quòd in *c. Qui bis*. 117. *dis. 4. de consecr.* dicitur: qui bis ignoranter baptizati sunt, secundum Canones ordinari non possunt, nisi magna aliqua necessitas cogat. Verùm Canon iste non est

Constitutio Papalis, vel Concilij Generalis, aut Provincialis, sed est desumptus ex Pœnitentiali Theodori; ideòque non habet auctoritatem legis, *Covarr. cit. l.* Sed neque ignoranter rebaptizatus, si postea scienter id ratum habeat, sit irregularis, quia etsi rati habitio comparetur mandato quoad culpam, non tamen quoad pœnas juris, nisi exprimatur, *Avila de censur. p. 7. dis. 7. dub. 2. concl. 3.* Porro in hac irregularitate orta ex reiterato baptismo potest dispensare solus Romanus Pontifex, ut constat ex *cit. c. 2. h. t. Diaz. cit. l. lit. B.*

XVII. Quæritur secundò. An qui bis Sacramentum Confirmationis alicui contulit, vel qui bis illam scienter suscepit, irregularitatem incurrat? R. negativè, quia id Jure Canonico non est expressum, & irregularitas nunquam est statuenda, nisi in jure expressa reperiat, c. *Is, qui*. 18. *de sent. Excomm. in 6.* Nec refert, quòd in *c. Dicitur*. 8. *dis. 5. de consecr.* equaliter prohibeatur iterari Sacramentum Baptismi, & Confirmationis: non enim inde sequitur, eandem pœnam imponi reiteranti Confirmationem, quæ Baptismum repenti: cum pœna non sint extendendæ à casu ad casum non expressum, *Covarr. cit. l. Diaz. cit. l. quamvis Navarr. cit. l. dicat*, quòd consuetudine contrarium observetur.

Ceterùm præter prædictam pœnam irregularitatis, qui scienter Baptismum reiterant, si Clerici sunt, deponuntur, *Eos*, quos. 118. *dis. 4. de consecr.* Si laici, excommunicantur, nec ad Ordines promoveri possunt, c. *ult. dis. 51.* secundum Leges verò Civiles, tam rebaptizantes, quàm rebaptizati, ultimo supplicio afficiuntur, l. 1. *et 2. C. Ne sacrum Baptisma iteretur. Hostiens. in Summa h. t. n. 5. Abbas in c. 2. eod. n. 2.*

T I T V L V S X.

DE HIS, QUI FILIOS OCCIDERUNT.

Hactenus actum est in pluribus Titulis proximè præcedentibus de criminibus, quæ in DEVM, & contra ejus cultum, ac Religionem directè, & principaliter committuntur: nunc agendum est de delictis, quæ immediatè proximum lædunt; & primò quidem, secundum ordinem Decalogi, de iis, quæ vitam, vel corpus proximi lædunt, cuiusmodi est homicidium: cum autem inter homicidiorum genera gravius sit parricidium, sive cædes parentum, & filiorum, ideo de illo hic Titulus præmittitur.

I.

UERTUR primò. Quid sit parricidium, & quibus modis committatur? Resp. Parricidium propriè committi dicitur, quando quis occidit proprium patrem, vel matrem, l. 1. ff. *Ad legem Pompejam de parricidis*, ubi dicitur, quòd sit parentis excidium, vel cædes, etiamsi quis naturalem tantum, & non legiti-

um patrem, vel matrem occiderit, vel etiam nutricem, & novercam, *cit. l. 1. Jul. Clar. lib. 5. sent. §. Parricidium. n. 2. Farinac. in praxi crimin. part. 5. q. 120. sec. 5. n. 105.* postea verò, & nomen, & pœna parricidij extensa est ad parentes, qui filios occidunt, l. 1. ff. *dis. Tit. l. unic. in princ. C. de his, qui parent. vel liber. occider. §. Alia. Instit. de publ. judic. sive vitricus, aut noverca occidat privignum, vel privignam, sive econtrà, Farinac. cit. l. n. 111.* Idque extenditur ulterius

terius 1. quoddam parricidium committatur, ejusque poena incuratur, si filij occidant avum, vel aviam, vel alios quoscunque ascendentes in infinitum: vel econtra, parentes, nepotes ex filio, aut filia, omnēque alios descendentes in infinitum, *cit. l. 1. & ibi Gl. V. Aviam, & V. Perna, & V. Filium. ff. ad leg. Pompei. de parric. Farinac. cit. l. n. 108. & 109.* Secundò. Ad focerum, vel focrum occidentes generum, aut nurum, vel vice versâ, *cit. l. 1. & ibi Gl. V. Socerum. ff. eod. Farinac. cit. l. n. 117.* Tertiò. Ad occidentem fratrem, vel sororem, *cit. l. 1. & ibi Gl. V. Socerum. ff. eod. Farinac. cit. l. n. 117.* Quartò. Ad occidentem fratrem, vel sororem, *cit. l. 1. & ibi Gl. V. Socerum. ff. eod. Farinac. cit. l. n. 117.* Quintò. Ad occidentem Patronum, vel Patronam, *cit. l. 1. & ibi Gl. V. Patronum. Farinac. cit. l. n. 113.* Sextò. Etiam extenditur ad maritum occidentem uxorem, & econtra, *cit. l. 1. imò & ad occidentem sponsam, l. Sed sciendum. 3. & ibi Gl. V. In pari. in fine. Farinac. cit. l. n. 132.* Septimò. Etiam ad extraneos, quorum mandato commissum est parricidium, *cit. l. 1. ibi: cuiusve dolo malo id factum fuerit, ff. eod. Farinac. cit. l. n. 136.* Item, qui ad parricidium consilium, vel auxilium præstitit, & ad omnes confcios, & participes hujus criminis, *l. Ultrum. 6. ff. eod. Hostiens. in Summ. h. t. n. 1. Farinac. n. 139.* Denique etiam extenditur ad eum, qui emit venenum, ut illud filius patri daret, quamvis dare non potuerit, *cit. l. 1. in fine, ubi Gl. margin. ait, conatus interdum punitur, sine effectu.*

II. Quæritur 2. Quæ sit poena parricidij? Respond. Jure Civili statutum fuit, ut is, qui parentem, vel filium occidit, virgis sanguineis verberatus (ita ut sanguis exeat) culeo, id est, sacco coriaceo insuatur, cum cane, gallo gallinaceo, & viperâ, & simiâ: deinde in profundum maris, vel in proximum flumen culens jactetur: alioquin si non sit mare, vel flumen proximum, bestiis objiciatur ab ijs lacerandus, prout statuitur in *l. pen. in princ. ff. ad leg. Pompei. de parric. & l. un. C. de his, qui parent. vel fil. occid. ubi in fine additur, ut omni alimentorum usu vivus cedere incipiat, & ei coelum superstiti, terra mortuo auferatur. Idem habetur in §. Alia. Instit. de publ. Iudic. Hæc autem poena locum non habet, nisi quando parricidium committebatur in patrem, matrem, avum, & aviam: qui verò alias personas occiderint, sola poena capitis, sive ultimi supplicij plectuntur, *cit. l. pen. §. Qui alias: quamvis Gl. ibid. V. Et aviam.* hanc poenam etiam ad alias personas similes extendat, id est, ascendentes, & descendentes, *Hostiens. in Summa h. t. n. 1.* Sed hodie crudelis ista poena omnino in usu esse desijt, & ejus loco successit poena capitis, sive ultimi supplicij, cum aliquo alio genere poenæ, arbitrio Judicis, & secundum consuetudinem Regionis, ut testatur *Clarus cit. l. n. 5. Farinac. cit. q. 120. sec. 1. n. 12.**

III. Verùm spectato Jure Canonico, qui patrem, vel matrem occidit, per annum Ecclesiam ingredi non debet, nec per tres annos Sacramenta recipere, nec carnes comedere, nec vinum bibere, exceptis diebus festis, & Dominicis, & à Pascha usque ad Pentecosten, & singulis hebdomadis ter jejundet us-

que ad Vesperam, & quando foras prodierit, hiculo utatur, sed pedibus iter faciat, & sumat, nisi contra paganos, prout statuitur Papa in c. Laborem. 15. caus. 33. q. 2. Porro Episcopus, causâ cognitâ, relaxare poenam quam Papa imposuit, *Gl. ibid. V. Conversio.*

IV. Similiter in c. Veniens. 1. h. t. m. Alexander III. ut si mulier, calore iracundie mota, filium occidat, quia nimirum pater filij negabat illum esse suum filium (ut in hujus c.) inducatur ad perpetuam penitentiam in Monasterio agendam. Si mater ad hoc induci nolit, vel non possit, licentia nubenda est: quia tutius est, ut nubat uni soli, ut inhonestè multos admitat. Ubi Gl. nullum esset periculum de incontinentia, deberet ei dari licentia contrahendi matrimonium propter crimen suum, ut colligitur ex c. sententia. 14. caus. 33. q. 2. Ex quo patet, quod sectio proprii filij sit incontinentia non ad sed impediens matrimonium, ita ut sine ratione contrahi non possit. *b. in Collect. h. t. Collect. n. 2.*

V. Ubi notandum primo. Quod clericus non excusat à culpa, & poena, nisi inducatur ut quid agat ferè non percipiat, *Abb. hic n. 1. Collect. n. 2.* Notandum secundò. Hæc Constitutio locum solum in foro animæ, sive interno tenet, in quo imponitur poenitentia occidenti filio, satisfaciatur DEO, quem læsit, *Abb. hic n. 3.* Item contentioso, seu externo, occidente patre vel filios, non puniuntur poenâ mortis, sed Canones, quia DEVS non vult mortem peccatoris, sed ut convertatur, & vivat, *Arg. c. de parric. 13. caus. 26. q. 6. & c. Hic, à quibus. 30. caus. 1. & tradit Gl. hic V. Interfecti.* Sed contrariè *Abb. hic n. 3.* nam cum de Jure Canonico nulla sit statuta in parricidas, in foro contentioso, idcirco Judex Ecclesiasticus laicum dam, qui temporali jurisdictioni Ecclesiæ subiectus, remittit ad Judicem secularem, secundum civiles puniendum. Si verò sit Clericus, debet, ac degradari, & postea, non expectata corrigibilitate, tradi Curie, seu Magistratui, quia pro tali homicidio qualificato graviter imponi debet, quam pro simplici homicidio, quod deponitur Clericus, & detrudatur in Monasterium, c. Cum non ab homine. 10. de judic. & c. de penis: cum ergo Ecclesia graviorem poenam habeat, tandem tradi debet ob parricidium poenâ seculari puniendus, quia excommunicatio non habet locum, nisi reus sit incorrigibilis, *concordat Farinac. cit. q. 120. n. 21.*

VI. Præterea in c. Intelleximus. 2. h. t. cum poena mulier, diabolo instigante, filium suum occidisset, & Dominus Terræ maritum ejusdem pulisset ipsam abjuraret: Mandavit Lucas Illi Episcopo Diocesano, de hoc ita providere, ut si mulier de commissio scelere poenam luat, & ipsius consulatur, & non obstante prædicto poenamento, quod dictus Dominus à viro excommunicatus, si ita expedire viderit, viro suo restitueret, ut filios suos liberè, & pacificè possit gubernare.

VII. Hinc colligitur primò. Quod

non sit separandus, etiam quoad torum, & cohabitationem, ab uxore, propter homicidium commissum in communem filium, vel filiam, quia Christus, *Matth. 19.* ait, uxorem à marito non esse separandam, excepta causâ fornicationis, *Abb. hic n. 2.* exceptio autem firmat regulam in casibus non exceptis, *c. Dixit. 2. caus. 32. q. 1.* non obstante juramento mariti, quod se ab uxore separare velit, quia illud illicitum fuit, *c. Tua. 24. de iurejurand. Gl. hic V. Iuramento.*

Colligitur secundò, Quamvis mulier occidens filium non sit separanda à viro suo, tamen curandum est, ut sui sceleris poenam luat, sive ut poenitentia ei imponatur in foro animæ, de quo hic est sermò: nam in foro contentioso tradenda est Curia seculari puniendi, secundum leges civiles propter commissum patricidium, *Abb. hic,* & dictum suprâ.

VIII. Denique in *c. De infantibus. 3. & ult. h. t.* rescribit idem Papa Lucius III. de infantibus, qui

mortui reperiuntur, cum patre, & matre jacentes in lecto, nec apparet, utrum à patre, vel matre oppressi sint, vel suffocati, vel propriâ morte naturali defuncti, quod non debent parentes esse omnino securi, nec sine poena aliqua: in qua re tamen considerari debet, utrum non voluntas, sed eventus mortis causa fuerit. Si verò eos non latet, se interfectores esse, scire debent, se graviter deliquisse; quidam autem censent, poenitentiam trium annorum ipsis imponendam esse, quorum unus sit in pane, & aqua. Similiter in *c. Consulisti. 20. caus. 2. q. 5.* dicitur, monendi sunt, & protestandi parentes, ne tenellos infantes secum in lecto collocent, ne quâlibet negligentia proveniente suffocentur, vel opprimantur, unde ipsi homicidij rei inveniuntur. Porro si cubatio hujusmodi parentum cum infante in lecto culpâ careat, poena quoque triennalis cessabit, quamvis illa jam in defuetudinem abiit, & poenitentia injungenda arbitrio discreti Sacerdotis relinquatur, *Abb. hic in fine.*

T I T V L V S XI.

DE INFANTIBUS, ET LANGUIDIS EXPOSITIS.

Quia parentes, qui infantes, ac liberos suos exponunt, & alimenta eis denegant, illos veluti occidunt, ideo de his hoc tit. agendum.

§. Vnicus.

Qua sit poena parentum, qui filios exponunt ab aliis nutriendos, vel languidos, sive infirmos ab aliis curandos?

I. **E** his agitur in *c. Si à patre unic. h. t.* ubi Gregorius IX. ita rescribit: Si à patre, vel ab alio, ipso sciente, & ratum habente, contra pietatis officium infans filius expositus fuerit, is hoc ipso à patria potestate est liberatus: nam & in hoc casu libertus fit ingenuus, & servus expositus in libertatem vindicatur. Idemque dicendum de languidis, sive infirmis, cujuscunque ætatis sint, si expositi fuerint, vel alimenta ipsis impie denegentur. Veruntamen qui hos suscipiant, non possunt propterea in eorum personas jus aliquod sibi vindicare.

II. Pro intellectu hujus *c.* notandum primò, Nominis infantis hic intelligitur, qui est infra septennium, sive septimum ætatis annum nondum excessit, *c. Literas. 4. de despons. impub.* si ergo talis expositus sit, tum vel ab ipso patre, vel ab alio, ipso sciente, & non contradicente, vel postea ratum habente (quia rati habitio in maleficijs retrahitur, & mandato æquiparatur, *Gl. hic V. Ratum habente*) filius expositus sui juris efficitur, & liberatur à patria potestate. Si verò patre ignorante, vel invito, sit expositus, nihil per hoc prejudicatur juri, vel potestati pa-

Tomus V.

ternæ, *Gl. hic V. Liberatur.* Idemque est de servo, vel liberto exposito à Domino, vel Patrono.

Notandum secundò, Parentes graviter peccant, exponendo filios, si eos commodè alere possint, unde eos necare censentur, ut dicitur in *l. Necare. 4. ff. de agnoscend. & alend. liber. & c. ult. dist. 87.* Quod si præinopia eos alere non possint, curare saltem debent, ut in hospitali aliqua domo educantur, vel, quo poterint, eos modo adjuvent, sicut de servo decernitur in *l. 10. §. Sed scimus. C. de latina libert. tollenda. Azor. p. 2. l. 2. c. 26. q. 2.* Si verò infans à patre expositus ab alio alatur, & educetur, tunc vel alimenta data sunt ab eo, qui ea dare debebat, v. g. ab Ecclesia, vel Episcopo, & ea repeti non possunt, quia pietatis causa data sunt, ut colligitur ex *c. Sacrorum. 15. caus. 12. q. 2.* vel si infans nutritus fuit in aliquo loco publico, misericordiæ, & pietatis causa, extracto; tunc enim etiam repeti non possunt expensæ, nisi locus ille sit fundatus ad alendos eos solum, qui egent; nam tunc parentes si non egeant, compensare debent expensas factas in eo ad alendum filium: Vel data sunt alimenta infanti exposito, ab aliquo consanguinitate ipsi conjuncto, & verisimiliter præsumitur pietatis causa ab illo data fuisse, ac proinde illa repetere non potest, nisi ab initio fuerit protestatus, se illa repetiturum. Vel denique alius extraneus subministravit alimenta infanti exposito, & tunc potest ea repetere, si ab initio protestatus sit, se velle ea sibi restitui: aliàs verò ex conjecturis id desumi debet; nam si sit dives, liberalis, ac pius, jure præsumitur, eum non velle alimenta data repetere, nisi in casu, *l. Parem. 16. C. de nupt. si is, qui filiam à patre expositam nutrit, velit illam matrimonio jungi*